ואסקיניה א)ואתו בי תרי ואמרי בן גרושה ובן חלוצה הוא ואחתיניה ואתא עד אחד ואמר ידענא ביה דכהן הוא ודכולי עלמא מצטרפין לעדות והכא במיחש לזילותא דבי דינא קמיפלגי תנא קמא סבר כיון דאחתיניה לא מסקינן ליה חיישינן לזילותא דבי דינא ורשב"ג סבר אנן אחתינן ליה ואנן מסקינן ליה ולזילותא דבי דינא לא חיישינן מתקיף לה רב אשי אי הכי אפי' תרי ותרי נמי אלא אמר רב אשי במצטרפין לעדות קמיפלגי ב)ובפלוגתא דהני תנאי דתניא אין עדותן מצטרפת עד שיראו שניהם כאחד ר' יהושע בן קרחה אומר [א]אפי' בזה אחר זה ואין עדותן מתקיימת בב"ד עד שיעידו שניהם כאחד ר' נתן אומר [ב]שומעין דבריו של זה היום וכשיבא חבירו למחר שומעין דבריו:

מתני' ג)[ג]האשה שנחבשה בידי עובדי כוכבים על ידי ממון מותרת לבעלה על ידי נפשות אסורה לבעלה: **גמ'** אמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב [ד]לא שנו אלא שיד ישראל תקיפה על עובדי כוכבים אבל יד עובדי כוכבים תקיפה על עצמן אפילו על ידי ממון אסורה לבעלה מתיב רבא ד)העיד רבי יוסי הכהן ור' זכריה בן הקצב על בת ישראל שהורהנה באשקלון וריחקוה בני משפחתה ועדיה מעידים אותה שלא נסתרה ושלא נטמאה ואמרו להם חכמים אם אתם מאמינים שהורהנה האמינו שלא נסתרה ושלא נטמאה ואם אי אתם מאמינים שלא נסתרה ושלא נטמאה אל תאמינו שהורהנה והא אשקלון דיד עובדי כוכבים תקיפה על עצמן וקתני

הורהנה

ואסקיניה. דבמקום קול הוי חד מהימן: **ודכולי עלמא.** בין לר' אלעזר בין לר"ש: **מצטרפין.** שני עדים המעידים זה שלא בפני זה בשאר עדיות: **דחיישינן לזילותא דבי דינא.** שהורידוהו שני פעמים ועכשיו יעלוהו ויבטלו דבריהם. והיינו דקאמר ר' אלעזר דמאחר שהורדנוהו ע"פ העוררין אין מעלין ע"פ עד זה השני אע"פ שיש לצרפו עם האחר: **ואנן מסקינן ליה.** ואי קשיא תרי ותרי נינהו אוקי תרי לבהדי תרי ואוקמינן אחזקיה קמייתא דאסקיניה ע"פ עד הראשון שהוא נאמן דהא אכתי אין עוררין דקול לאו עוררין הוא: **אפילו תרי.** אתו בהדי הדדי נמי בפעם שניה לרבי אלעזר לא מסקינן ליה: **עד שיראו שניהם כאחד.** את העדות לאפוקי אחד אומר בפני הלווהו ואחד אומר בפני הודה לו עליו: **ואין עדותן מתקיימת.** להתקבל בב"ד ואפי' ראו שניהן כאחד ה). ופלוגתא אחריתי היא ולאו ר' יהושע בן קרחה קאמר לה ורבי אלעזר ורבן שמעון בפלוגתא דרבי נתן ורבנן פליגי: **מתני' ע"י ממון מותרת לבעלה.** דמרתתי להפסיד ממונן ואין מפקירין אותה: **ע"י נפשות.** שהיתה נידונת למות: **אסורה לבעלה.** דהואיל ונוהגין בה הפקר חוששין שמא נתרצתה באחד מהן: **גמ' לא שנו.** דע"י ממון מותרת לבעלה: **אלא שיד ישראל תקיפה על העובדי כוכבים.** ויראים לעשות שלא כדין שמא יפסידו ממונם: **שהורהנה.** נתמשכנה: **ועדיה.** אותן שהעידו שהורהנה: **והא אשקלון.** דארץ פלשתים היא ועוד כבר גלו ישראל:

ואסקיניה. וא"ת ולמאן דחייש לזילותא דבי דינא היכי אסקוהו כיון דאחתיניה מחמת הקול וליכא למימר דליכא זילותא דבי דינא אלא היכא שהורידוהו שתי פעמים כדמוכח בחזקת הבתים (ב"ב דף לב.) וי"ל דליכא זילותא דבי דינא אלא היכא שהורידוהו ע"י עדות אבל בהורדה שע"י הקול ליכא זילותא דב"ד ואע"ג דאמרינן (גיטין דף פא.) גבי גרושה לכהן דלא מבטלים קלא היינו משום דאית ליה תקנתא אבל הכא דאי לא מסקינן ליה לעולם פסול מבטלין ו) אי נמי בתרומה דרבנן הקילו: **אנן אחתינן ליה אנן מסקינן ליה.** פי' בקונטרס אע"ג דתרי ותרי נינהו אוקי תרי להדי תרי ואוקי גברא אחזקתיה וקשה לר"י דבפרק האומר בקדושין (דף סו. ושם) קאמר גבי ינאי היכי דמי אילימא דתרי אמרי אשתבאי ותרי אמרי לא אשתבאי מאי חזית דסמכת אהני פירוש אהני דאמרו לא אשתבאי סמוך אהני ומאי קאמר ויבוקש הדבר ולא נמצא והתם פי' בקונטרס דלא אמרי' אוקי תרי בהדי תרי ואוקי גברא אחזקיה דהא לא באו להעיד על אמו אלא על ינאי ולו לא היה חזקת כשרות ואין נראה לר"י דחזקת האם מהניא גם לינאי כדמשמע הכא ואמרינן נמי לעיל בפ"ק (דף יג. ושם) לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה ואפילו מאן דפסל בבתה היינו משום דמעלה עשו גבי זנות וגם אין לומר כמו שתירץ ר"ת דליכא למימר התם אוקמינן אחזקה לפי שכל הנשים היו בחזקת שבויות דא"כ היכי מייתי מינה ראיה על אשתו שזינתה בעד אחד דשאני התם דכל הנשים בחזקת שבויות אבל אשתו זינתה היא בחזקת היתר ונראה לר"י דתרי ותרי ספיקא דרבנן הוא ומדרבנן החמירו דלא מוקמינן לה אחזקה והכא בתרומה דרבנן הקילו ובפרק בכל מערבין (עירובין דף לה.) גבי תרומה ונטמאה כו' ספק הרי זה חמר גמל דברי ר"מ ומוקי לה ז) רבה ורב יוסף בשתי כתי עדים הא דלא מוקמינן לה אחזקתה דלא נטמאת אע"ג דתרומה בזמן הזה דרבנן היינו משום דערובי תחומין דאורייתא לר"מ אי נמי שאני התם דאיכא ריעותא דהרי נטמאת לפניך ולא אמרינן השתא הוא דאיטמי אע"ג דגבי מקוה אמרינן השתא הוא דחסר ואתאי (נדה דף ב:) הכא דאיכא שתי כתי עדים לא אמרינן השתא הוא דאיטמי ובשנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת דאמרינן לעיל (דף כב:) לא תנא ולא מוקמינן לה אחזקת אשת איש היינו משום דחזקה דאשה דייקא ומנסבא מרעה לה לחזקת אשת איש אע"ג דבשנים אומרים מת אמרינן בהאשה רבה (יבמות פז:) דמותרת לחזור לו וכיון דליכא חומרא בסוף לא דייקא מ"מ הכא כיון דמכחישין זה את זה איכא חומרא ובשנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה דאמרינן נמי לא תנא אע"ג דלא דייקא וליכא נמי חזקה דאין האשה מעיזה פניה דשלא בפני בעלה מעיזה וכ"ש היכא דמסייעין לה עדים ויש לומר דמכל מקום דייקא לפי שיראה שיוזמו עדיה או יפסלו אותם בגזלנותא ובהאשה רבה (שם לג: ושם) גבי בעו מיניה מרב ששת עד אחד ביבמה מהו כו' אמר להו תניתוה אמרו לה מת בנך ואחר כך מת בעליך ונתייבמה ואח"כ אמרו לה חילוף הדברים תצא והולד ראשון והאחרון ממזר היכי דמי אילימא תרי ותרי מאי חזית דסמכת אהני דאסרי ליבם סמוך אהני דשרו לה וקשה דמאי פריך והא אית לן לאוקמי אחזקה דאסורה ליבם שמת בעלה תחלה כדאמרינן בפרק ארבעה אחין (שם דף לא. ושם) גבי נפל הבית עליו ועל בת אחיו כו' ועוד כיון דתרי ותרי ספיקא דרבנן הוא יש לאוסרה כדאמרינן גבי ינאי והתם לא דייקא כדאמרינן התם זימנין דרחמא ליה ליבם וי"ל דמ"מ מהני דיוקא דידה לענין דמרעה ליה לחזקת איסור ליבם והא דפריך נמי התם כו' ועוד ממזר ספק ממזר הוא אע"ג דבחזקת איסור ליבם היא מ"מ לא הוי ממזר ודאי דמהני דיוקא דידה כדפרשינן ועוד כיון דתרי ותרי ספיקא דרבנן אין לנו להעמידה על חזקתה ולהתירו בממזרת ורבינו יצחק בר ברוך פי' דלא אמרינן בכל הני אוקמא אחזקה לפי שהשנים שמוציאים אותו מחזקתו של היתר הם מעידים תחלה ומיד כשהעידו יצא מחזקתו ע"י עדותן ותו לא אמרינן אוקמא אחזקה ולהכי פריך לעיל מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא דשנים שאומרים נתקדשה העידו תחלה ובשנים אומרים נתגרשה אע"פ שהם העידו תחלה מ"מ היתה בחזקת אשת איש וכן ההיא דהאשה רבה ודינאי שנים המוציאין אותו מחזקתו באו תחלה ואין נראה לרבינו יצחק דהא הכא בשמעתין מוקמינן ליה אחזקה אע"ג דכבר פסלוהו השנים והוציאוהו מחזקתו ואין סברא שיועיל מה שעד אחד המכשיר העיד קודם ח) ועוד דרב אשי משמע דבעי למימר דאפילו אתו שניהם לבסוף דמסקינן ליה: **על ידי ממון מותרת לבעלה.** נראה דמותרת אפילו לבעלה כהן דלא חיישינן אפי' לאונסא משום דמרתתי להפסיד ממונם ולא דמי לשבויה וכן מוכח בגמרא דקאמר לא שנו אלא שיד ישראל תקיפה על העובדי כוכבים אבל יד העובדי כוכבים תקיפה על עצמן אפילו ע"י ממון אסורה לבעלה ועל כרחן היינו לכהונה מדקאמרי אף אנן נמי תנינא מהאי דריחקוה בני משפחתה והא לא שייך אלא לכהונה דבישראל לא שייך וריחקוה בני משפחתה דאינה אסורה אלא לבעלה ועוד ראיה דתנן בפ' שני דמסכת ע"ז (דף כב.) אין מעמידין בהמה בפונדקאות של עובדי כוכבים מפני שחשודים על הרביעה ורמינהו לוקחין מהן בהמה לקרבן לא קשיא הא לכתחלה והא דיעבד ומנא תימרא דשני בין לכתחלה כו' דתנן לא תתייחד אשה עמהם מפני שחשודים על העריות ורמינהו האשה שנחבשה ע"י עובדי כוכבים ע"י ממון מותרת לבעלה אלא ש"מ שני לן בין לכתחלה לדיעבד משמע דאין לחוש כלל שנבעלה דאי מותרת לבעלה ישראל קאמר דלא חיישינן שמא נתרצית אבל לבעלה ט) כהן אסורה דחיישינן שמא נאנסה א"כ לא הוה מייתי מידי: **ועל ידי נפשות אסורה לבעלה.** היינו אפילו לבעלה ישראל דחיישינן שמא נתרצת כדי למצא חן שלא יהרגוה דאי לבעלה כהן קאמר ואסורה שמא נאנסה א"כ הוה ליה למימר אסורה לכהונה אלא ודאי אפילו לבעלה ישראל אסורה וא"ת נגועות לישתרו דקודם לכן מסרן נפשייהו כדמשמע בריש מכילתין (דף ג:) גבי כל הנשאת ברביעי תיבעל להסר תחלה וצריך לומר דהכא חיישינן על כל אחת שמא אינה נגועה ואפילו נראית נגועה שמא אינה:

כאן

עין משפט נר מצוה

צט א מיי' פי"ד מהל' עדות הלכה ד סמג עשין קט טוש"ע ח"מ סימן ל סעיף ו:

ק ב מיי' שם ופ"כ מהלכ' איסורי ביאה הל' טז סמג שם טוש"ע ח"מ סי' ל סעיף ט וטוש"ע אה"ע סי' ג סעיף ז:

קא ג ד מיי' פי"ח מהל' איסורי ביאה הלכ' ל סמג לאוין קכא טוש"ע אה"ע סימן ז סעיף יא:

◆

תוספות רי"ד

דכהן הוא ואסקיני' פי' דע"א נאמן להכחיש את הקול. ואתו בי תרי עוררים ואמרו בן גרושה ובן חלוצה הוא ואחתיני'. ואתא ע"א ואמר ידענא בי' דכהן הוא ר"א סבר הכא [כיון] דאיכא עוררים תרי דפסלו לי' אין מעלין לכהונה ע"פ ע"א שמכשירו ואע"ג דאיכא ע"א קמא שהכשירו כיון שלא העידו יחד בב"ד אין מצטרפים ורשב"ג סבר אע"פ שיש עוררים מעלין ע"פ ע"א זה שמכשירו שמצטרפים אותו עם הראשון ואמרי' אוקי תרי לבהדי תרי ואוקי גברא אחזקתיה. ואי קשיא והא אמרת לעיל דבתרי ותרי דהוא ספק תורה ל"א אוקי גברא אחזקתיה יש לתרץ ודאי באיסור תורה אמרינן הכי והכא בתרומה דרבנן והכי מוקמי' לה לקמן בשלהי פירקין והלכך מקילין בה ואמרי' אוקי תרי לבהדי תרי ואוקי גברא אחזקתיה. ובפלוגתא דתניא. אין עדיות מצטרפין עד שיראו שניהם כאחד (דברי ר"א) ר"י [בן קרחה] אומר אפילו בזה אח"ז פי' לאפוקי ז"א בפני הלוה לו וז"א בפני הודה לו שמה שראה זה לא ראה זה. ואע"ג דבמנה חד מסהדי לת"ק לא מצטרפי. ולר"י מצטרפי: ואין עדותן מתקיימת בב"ד עד שיעידו שניהם כאחד ר"נ אומר שומעין דבריו של זה היום ולכשיבוא חבירו למחר שומעין דבריו ואתי ר"א כת"ק ורשב"ג כר"נ וקי"ל דהלכה כר"י [בן קרחה] שעדותן מצטרפות אע"פ שלא ראו שניהן כאחד. והל' נמי כר"נ שעדותן מתקיימת בב"ד ואף על פי שלא העידו כאחד: **מתני'** האשה שנחבשה בידי עובדי כוכבים. ע"י ממון מותרת לבעלה ע"י נפשות אסורה. עיר שכבשוה כרכום כל כהנות שבתוכה פסולות. ואם יש להן עדים אפי' עבד אפי' שפחה הרי אלו נאמנין שאין אדם נאמן ע"י עצמו. א"ר זכריה בן הקצב המעון הזה לא זזה ידה מתוך ידי משעה שנכנסו עובדי כוכבים לירושלים ועד שיצאו א"ל אין אדם נאמן על ידי עצמו. פי' באשת כהן מיירי דאי באשת ישראל אפילו ע"י נפשות מותרת דאנוסה היא ומדסיפא בכהנות רישא נמי בכהנות הלכך ע"י ממון מותרת לבעלה דמירתתי דלמא מפסדי ממונא ולא אנסו לה אבל ע"י נפשות דלא מירתתי אנסו לה. והמורה פי' הואיל ונוהגים בה הפקר

מסורת הש"ס

א) ב"ב לב., ב) ג"ז שם ודף קסה: סנהדרין ל. גיטין לג: [תוספתא סנהדרין פ"ה], ג) ע"ז כג., ד) עדיות פ"ח מ"ב, ה) בס"א נוסף ד"ה: עד שיעידו בבית דין כאחד, ו) [א"נ אחתיניה לאו דוקא אלא שירד מעצמו. ת"י, ז) [שם:], ח) [ואומר ריצב"א דרב אשי נמי מוקי לה כשבא עד אחד המכשיר קודם שנים הפוסלים אבל בבאו שנים הפוסלים תחלה ואח"כ באו שנים המכשירים בזה אחר זה לא בעי לאוקמי דהא לא הוי קרי במתני' ע"פ עד אחד דכיון דכי אתי עד אחד אין ממש בדבריו עד שבא האחר]. ת"י, ט) [ונקט רישא לבעלה אגב סיפא ובגמ' נמי נקט לבעלה אגב מתני'. ת"י],

◆

מוסף רש"י

במצטרפין לעדות קמיפלגי. לר"א אין מצרפין עד אחרון עם הראשון הואיל ולא העידו שניהם כאחד, כרבנן דפליגי אדרבי נתן, אבל אם באו שניהם ביחד הוה מסקינן ליה ומוקמינן ליה אחזקה קמייתא דמוחזק לן באבוה דכהן הוא ולזילותא לא חיישינן, ורשב"ג כר' נתן (שם). **ובפלוגתא דהני תנאי.** ר' נתן ורבנן (שם). **דתניא אין עדותן מצטרפת.** אין צריך כאן בהאי מחלוקת דרבי יהושע בן קרחה ורבנן, אלא כך היא ברייתא שלמה בשילהי זה בורר, ומשום גררא דסיפא נקט רישא (שם). **אפילו בזה אחר זה.** אחד אומר ביום ראשון לוה פלוני מפלוני מנה ואחד אומר ביום שני ראיתיו גם אני שלוה ממנו, דמ"מ אמנה קא מסהדי, ות"ק סבר אמנה דקא מסהיד האי לא קא מסהיד האי, וה"ל לגבי מנה חצי עדות, וטעמייהו מפרש שפיר בסנהדרין (ל.) מקרא ומסברא (שם). **עד שיעידו שניהם כאחד.** בפני ב"ד (שם) וסתמא הוא ולא ר' יהושע בן קרחה קאמר לה (סנהדרין ל.). **על ידי ממון.** שהיתה חייבת ממון (ע"ז כג.).

◆

תוספות רי"ד (המשך)

חוששים שמא נתרצת לא' מהן ומשמע שהיא אסורה לישראל ואינו נ"ל דא"כ גם בשבוי' נאמר כן ונאסור אותה על בעלה ישראל. והאיך מתנה אדם לאשתו אם תשתבאי אפרקינך ואותבינך לי לאינתו. א"ו אע"פ שמפקירים אותה לא חיישינן שמא מתרצת אלא הכל הוא באונס. וכך פי' גם ר"ח ז"ל אסורה לבעלה כהן: המעון הזה. פי' שבועה הוא. א"ר שמואל ברבי יצחק ל"ש פי' שע"י ממון מותרת אלא שיד ישראל תקיפה על עובדי כוכבים פי' שיראים מישראל אבל יד עובדי כוכבים תקיפה על ישראל אפילו על ידי ממון אסורה דלא מירתתי